

1944, august 23. [Moskva.] — Stanovisko k úlohám národnooslobodzovacieho hnutia na Slovensku, prijaté na porade moskovského zahraničného centra KSČ a zástupcu slovenského ilegálneho stranického vedenia K. Šmidkeho.¹

Přísně důvěrné.

O některých úkolech národně-osvobozenického hnutí na Slovensku.

I.

Slovenské národně-osvobozenické hnutí (slovenská národní fronta) bojuje:

1. Za osvobození Slovenska z německé nadvlády, za svržení režimu bratislavských zrádců, za skončení bratrovražedné války proti Sovětskému svazu, vedené dnešním režimem po boku hitlerovského Německa.

2. Za osvobození a znovupřipojení území, odtrženého od Slovenska německou okupací v 1938 (Děvín, Petržalka), vídeňskou arbitráží z 1938 (Žitný ostrov, Košice) a maďarskou okupací po 14. březnu 1939 (východní Slovensko).

3. Za osvobození Československé republiky a její znovuvybudování jakožto demokratického státu tří rovnoprávných slovanských národů — Čechů, Slováků a Karpatských Ukrajinců. Definitivní řešení o postavení Slovenska v jednotném státě bude učiněno v bratrské dohodě s českým národem na podkladě zásady rovný s rovným a na podkladě přání samotného slovenského národa.

II.

Vycházejíc z toho,

a) že Slovensko proti vůli zdrcující většiny slovenského národa vede po boku hitlerovského Německa válku proti Sovětskému svazu a poskytuje Německu válečnou pomoc různého druhu;

b) že Slovensko až na úzké pásmo na západě není dosud okupováno německými vojsky, SS a Gestapem;

c) že nynější vláda bratislavských zrádců nemá v národě žádné podstatné opory a domácí reakce nedisponuje vlastními silami, aby mohla potlačit národně-osvobozenické hnutí;

d) že většina národa včetně armády a státního aparátu je proti další účasti Slovenska ve válce po boku hitlerovského Německa a proti nynějšímu režimu zrádců —

slovenská národní fronta žádá okamžité zastavení účasti Slovenska na válce po boku Německa, a zejména:

1. Návrat domů dvou slovenských divizí, nacházejících se v Rumunsku a v Itálii.

2. Zastavení německých vojenských transportů přes Slovensko.

¹ Dokument nie je podpísaný ani nijako bližšie označený. Jediné poznámky sú v záhlaví „3 exempl.“ a za textom dátum „23. 8. 1944“. Vychádzajúc z vonkajšej a vnútornej kritiky textu, možno o jeho pôvode urobiť dosť presné závery, ako sme ich uviedli v záhlavnom regeste. Dokument je písaný po česky, štýlom, ktorý je typický pre základné dokumenty moskovského vedenia KSČ, a používajú sa v ňom formulácie, s ktorými sa v tom čase ešte nestretávame v dokumentoch ilegálnej KSS alebo SNR („slovenská národná fronta“, „celoslovenský sjezd národných výborů“, niektoré body odseku II). Naproti tomu text odseku III a dôsledné používanie názvu „Slovenská národná rada“ svedčia o tom, že sa na vypracovaní stanoviska podieľal K. Šmidke, alebo že vzniklo na základe jeho informácií.

Dokumenty 146 a 147 pochádzajú z archívu IML v Moskve.

3. Vykližení německým vojskem okupovaných částí Slovenska a odstranění všech představitelů Německa ze slovenského území vůbec. 311

4. Zastavení vývozu potravin a surovin ze Slovenska do Německa, jakož i dodávek válečného materiálu pro Německo.

5. Návrat slovenských dělníků z Německa a zastavení dalšího dodávání pracovních sil pro Německo.

III.

V souvislosti se vzrůstajícím odporem slovenského národa proti další účasti Slovenska ve válce po boku Německa, jakož i v souvislosti s přiblížením se Rudé armády k východním hranicím Slovenska, může se Německo pokusit o náhlou okupaci celého Slovenska, aby si zajistilo slovenské území jakožto bojiště. Slovenská národní fronta považuje proto za svůj hlavní úkol v nynější etapě boje, urychleně provádět nutná politická, organizační a vojenská opatření s tím cílem,

1. aby v případě pokusu Němců o okupaci Slovenska — ať už tento pokus bude učiněn se souhlasem nebo proti vůli dnešní bratislavské vlády — slovenský národ vystoupil proti okupaci všemi prostředky, včetně branného odporu slovenské armády. Bezprostředním úkolem v takovém případě je osvobodit a udržet brannými silami pokud možno co největší část slovenského území, organizovat na tomto svobodném území prozatímní národní moc (Slovenská národní rada), vésti na území dočasně obsazeném proti okupantům partyzánskou válku až do úplného osvobození Slovenska s pomocí Rudé armády;

2. aby v případě vstoupení Rudé armády na slovenské území mohla být Rudé armádě v dohodě s ní otevřena cesta, provedeno národní povstání, svržena bratislavská vláda zrádců, zřízena prozatímní vládní moc v podobě Slovenské národní rady, za pomoci Rudé armády vyhnání Němci a Maďaři z okupovaných částí Slovenska a zajištěna účast slovenských sil při osvobození ostatního území Československa (Karpatská Ukrajina, české země).

IV.

K zajištění úspěchu jest zejména potřebí:

1. Stupňovat úsilí o získání všech částí slovenské armády pro ozbrojené vystoupení, učinit přípravy pro izolaci a zneškodnění agentů nepřítelů a nespolehlivých důstojníků v armádě, podporovat prováděnou nyní mobilizaci s tím, aby v armádě byl zvětšen počet národních bojovníků, odhodlaných k vystoupení na výzvu Slovenské národní rady.

2. Rozšiřovat a zhušťovat síť Národních výborů se zvláštním zřetelem na politicky a strategicky důležitá města a okresy. Na závodech organizovat jednotné dělnické závodní výbory, které povedou dělnictvo do národně-osvobozeneckých akcí v těsné dohodě s národními výbory.

3. Urychleně pokračovat v organizaci a vyzbrojování partyzánských oddílů a ozbrojených skupin s tím, aby v případě ozbrojeného vystoupení měl každý Národní výbor k dispozici ozbrojenou sílu, schopnou zlomit odpor nepřátelských živlů v místním a okresním měřítku a udržovat na osvobozeném území veřejnou bezpečnost (Národní milice).

V.

1. Vedoucím orgánem slovenského národně-osvobozeneckého boje a jediným oprávněným představitelem slovenského národa doma je Slovenská národní rada a po osvobození Slovenska celoslovenský sjezd Národních výborů.

2. Při osvobození Slovenska z německé a maďarské nadvlády a po svržení dnešní bratislavské vlády, převezme Slovenská národní rada v dohodě s vládním delegátem veškerou veřejnou správu na celém území Slovenska, při čemž

a) provede v době co nejkratší demokratickou cestou volby do místních, okresních a župních Národních výborů, opírajíc se při tom na stávající Národní výbory;

b) svolá celoslovenský sjezd Národních výborů, kterému Slovenská národní rada složí účty ze své dosavadní činnosti, jakož i své plné moci.

3. Celoslovenský sjezd Národních výborů projeví vůli a přání slovenského národa o příštím postavení Slovenska v rámci Československa, zvolí novou Slovenskou národní radu a pověří ji dalším prozatímním vedením veřejné správy na území Slovenska v dohodě s československou vládou, resp. s vládním delegátem na osvobozeném území.

4. Dosavadní slovenská armáda, doplněná novými mobilisovanými kontingenty, stane se po osvobození Slovenska součástí nové československé armády. Slovenská národní fronta vyslovuje požadavek, aby při jmenování vrchního velitele, resp. zástupce velitele čsl. armády, operující na území Slovenska, bylo dbáno návrhu Slovenské národní rady.

AÚD KSČ Praha. C 4, 219/720-723. Fotokópia strojopisného záznamu — „Příspevky k dějinám KSČ“, 1964/1, s. 75-78.

147

1944. august 23. [Moskva.] — Smernice pre spojenie so Slovenskom, prijaté na porade moskovského zahraničného centra KSČ a zástupcu slovenského ilegálneho stranického vedenia K. Šmidkeho.

Přísně důvěrné.

Některá praktická opatření pro organizaci spojení se Slovenskem.¹

1. Slovenské vedení zajistí pravidelné radio-spojení s ústředím KSČ v Moskvě, pomocí něhož bude pravidelně posílat informace o situaci a postupu strany na Slovensku.

2. Slovenské vedení využije svého spojení k tomu, aby vysílačka „Za Slovenskou svobodu“ se stala tlumočnickem Slovenské národní rady. K tomu účelu budou redakci posílány pravidelné informace, návrhy, dokumenty Slov. nár. rady a pod. Slovenské vedení zjistí slyšitelnost jednotlivých vysílání „Za Slovenskou svobodu“, aby na základě zjištěných údajů mohla být učiněna příslušná technická opatření.

3. Poslaným partyzánským oddílům bude námi dán pokyn, aby navázaly spojení se stranou a nár. výbory na Slovensku a svůj postup podle jejich pokynů zařizovaly. Slovenské vedení a národní výbory prokáží těmto partyzánským oddílům veškerou potřebnou pomoc.

4. Slovenské vedení a národní výbory pomohou těm partyzánským oddílům, které přes Slovensko budou posílány do českých zemí a na Karpatskou Ukrajinu. Pomohou jim při organizaci základen na slovensko-moravském a slovensko-karpatskoukrajinském pomezí. Pomohou k tomu, aby prověření čeští emigranti pobývající

¹ O tomto dokumente platí v podstatě to isté, čo sme povedali o dokumente čís. 146. Rovnako nie je nijako bližšie označený a sú v ňom rovnaké informatívne údaje: „3 exempl“ v záhlaví a dátum „23. 8. 1944“ za textom.